Dosarul nr. 21r-341/24 Judecătoria Orhei (sediul Central)
1-23161393-02-21r-19022024 Judecător: Caragia Veaceslav

D E C I Z I E

31 iulie 2024 mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componență:
Președintele ședinței de judecată, judecător Spoială Alexandru
Judecătorii Chiroșca Igor şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 18 – Brănești declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) nr. 21ji-1183/2023 din 24 ianuarie 2024, privind plângerea condamnatului Vieru Vadim *****, născut la ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 31.11.2023 – 24.01.2024;
Instanța de recurs: 19.02.2024 – 31.07.2024.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă:

1. La 13 noiembrie 2023, în Judecătoria Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Vieru Vadim *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.
2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) nr. 21ji-1183/2023 din 24 ianuarie 2024, s-a admis plângerea condamnatului Vieru Vadim ***** declarată împotriva administrației instituției penitenciare, *****, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Vieru Vadim

*****, născut la *****, a fost deținut în *****, perioada continuă de la 17.07.2023 până în prezent 24.01.2024, pe o perioadă totală de 191 (una sută nouăzeci și unu) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Vieru Vadim *****, născut la *****, cu 19 (nouăsprezece) zile, pentru perioada de 191 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în *****, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO. În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (5) CPP (din perioada de 191 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Vieru Vadim *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

3. Urmare a dezacordului cu încheierea judecătorului de instrucție, Penitenciarul nr. 18 – Brănești a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 24 ianuarie 2024, nr. 21ji-1183/2023, emisă la plângerea condamnatului Vieru Vadim *****, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Vieru Vadim ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenție cu reducerea pedepsei, să fie respinsă.

4. În motivarea cererii de recurs Penitenciarul nr. 18 – Brănești, consideră soluția emisă pe cauza nr. 21ji-1183/2023, ca fiind una ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării, întrucât în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 18 – Brănești, condamnatul n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane și degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5. Susține că, la examinarea plângerii adresate de condamnatul Vieru Vadim *****, privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 18 – Brănești, în care a fost deținut, instanța de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane. Într-un final se conchide că, condamnatului Vieru Vadim *****, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 18 – Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea

condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

6. Mai relatează că, Penitenciarul nr. 18 – Brănești nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO.

7. În partea ce ține de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 50 (cincizeci) lei, pentru perioada de 1 (una) zile în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, menționează că, potrivit prevederilor art.473^4 alin.(5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime a unei unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. Astfel, instanța de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia ”de perioadă rămasă” se referă la partea neexecutată din pedeapsă și nu la perioada constatată de către instanță care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 1 (una) zile pentru deținere în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putut fi împărțită la 10. Având, astfel o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei, fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească și astfel de a prejudicia statul Republicii Moldova.

8. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

9. În termenul acordat de instanța de recurs, condamnatul Vieru Vadim nu a formulat referință la cererea de recurs înaintată de instituția penitenciară.

10. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

11. Cu titlu de principiu, cu referire la norma de procedura aplicabilă speței, instanța de recurs reține că, potrivit art.3 din Codul de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. *Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică*

dispoziţiile ei, în perioada de tranziţie la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acţiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

12. Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii a Legii nr.245 din 31.07.2023, art. V alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

13. Totodată, reieșind din faptul că, normele juridice care reglementează mecanismul compensatoriu privind condițiile de detenție, sunt sistematizate legislativ în norme procedural penale, acestea prin efectul de compensație *au un caracter material*, condiții în care potrivit art. 10 Codul penal, care reglementează efectul retroactiv al legii penale, urmează a fi supuse examinării prin aplicarea dispozițiilor în vigoare *la momentul înaintării plângerii condamnatului*.

14. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

15. Potrivit art. 448 alin.(1) Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

16. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

17. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea*

condiționată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9[1]) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinței în cazul existenței altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13[1]) internarea forțată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.961 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităților care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17[1]) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților;*** *17[2]) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condițiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.*

18. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr.2/127 din 12.01.2024, Colegiul penal constată că, potrivit procesului-verbal de reținere din 12.03.2023, Vieru Vadim ***** a

fost reținut de facto la 12.03.2021, ora 11:00.

19. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central nr. 1-40/2021 din 07.04.2021, Vieru Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiuni prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), d), e) și f) din Codul penal la 3 ani și 6 luni închisoare în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă. Termenul executării pedepsei închisorii urmând a fi calculat din 07.04.2021, cu includerea în acest termen a termenului aflării în stare de arest la domiciliu și arest preventiv începând cu 13.01.2021 până la 07.04.2021.

20. Prin decizia Curții de Apel Bălți nr. 1a-331/21 din 30.11.2021, a fost casată parțial sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 07.04.2021, în latura pedepsei și pronunțată o nouă hotărîre în această parte, Vieru Vadim fiind recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiuni prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), d), e) și f) din Codul penal și cu aplicarea prevederilor art. 364^1 alin. (8) CPP de 4 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul de ispășire a pedepsei închisorii urmând a fi calculat din 30.11.2021, cu includerea în acest termen a termenului aflării în stare de arest și arest la domiciliu din 13.01.2021 pînă la 30.11.2021. Dispozițiile sentinței referitor la acțiunea civilă și corpurile delicte se mențin fără modificări.

21. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28.02.2022, s-a admis cererea condamnatului Vieru Vadim împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 11 Bălți, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Vieru Vadim, născut la *****, a fost deținut în perioada: 19.03.2021 – 17.01.2022, pe parcursul a 304 zile în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale. S-a redus termenul pedepsei definitive a condamnatului Vieru Vadim, născut la *****, stabilită prin decizia Curții de Apel Bălți din 30.11.2021, în total 75 (șaptezeci și cinci) zile.

22. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 02.03.2023, s-a admis plângerea condamnatului Vieru Vadim *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, *****, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul Vieru Vadim *****, născut la *****, a fost deținut în *****, perioada continuă de la 17.01.2022 până în prezent 02.03.2023, pe o perioadă totală de 409 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Vieru Vadim *****,

născut la *****, cu 40 (patruzeci) zile, pentru perioada de 409 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție *****, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO. În privința perioadei de 9 (nouă) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 409 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Vieru Vadim *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

23. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17.07.2023, a fost admisă cererea depusă de avocat, în interesele condamnatului Vieru Vadim *****, împotriva administrației instituției penitenciare, *****, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Vieru Vadim *****, născut la *****, a fost deținut în *****, perioada continuă de la 02.03.2023 până în prezent 17.07.2023, pe o perioadă totală de 137 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Vieru Vadim *****, născut la *****, cu 39 (treizeci și nouă) zile, pentru perioada de 137 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în *****, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

24. Colegiul penal reține că, condamnatul Vieru Vadim în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din Penitenciarul nr. 18 – Brănești și astfel, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei, Vieru Vadim a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 19.03.2021 până la 17.01.2022, în ***** perioada de la 17.01.2022 - până în prezent. Totodată, se indică că, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 13.01.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 09.02.2024.

25. Totodată Colegiul reține că, chestiunea cu privire la constatarea şi compensarea condițiilor precare de detenție din penitenciarele naționale, în privința condamnatului, Vieru Vadim ***** şi anume referitor la constatarea condițiile de detenție în *****, de până la 17.07.2023, care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO, a fost deja soluționată de judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucție, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17.07.2023, motiv din care a fost supuse examinării doar alegațiile condamnatului Vieru Vadim *****, ce vizează

pretinsele condiții inumane si degradante de detenție din *****, pentru perioada de la 17.07.2023 (data emiterii încheierii) și până în prezent 24.01.2024, astfel potrivit raportului nr.2/127 din 12.01.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în privința condamnatului Vieru Vadim *****, perioada de la 17.07.2023 până în prezent 24.01.2024.

26. Din conținutul raportului instituției penitenciare mai rezultă că, referitor la condițiile de detenție in *****, se indică că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare, care sunt dislocate în 2 zone locative. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr,18-Brăneşti condamnatul Vieru Vadim ***** a fost repartizat în Sectorul nr. 2/secția nr. 10, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă și lenjerie de pat. Secția nr. 10 unde se deține condamnatul are suprafața locativă de 210,04 m2 unde sînt amplasate 55 paturi şi se dețin în mediul 52-53 condamnați care beneficiază de iluminare naturală şi artificială prin rețeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menține temperatura admisibilă în încăpere şi acces permanent la apa potabilă. Sectorul este dotat cu trei lavoare separate de încăperea locativă cu ușă și coridor, la care deținuții au acces nelimitat pentru a se spăla pe mâini, dinți. În fața 3 sectorului este amenajat un loc pentru fumat, dotat cu scaune și acoperiș. Toți condamnații din zona locativă de la deșteptare până la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) și la activitățile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, școală profesională ș.a.). Totodată menționăm că, în Penitenciarul nr.18-Brănești, absolut toți condamnații beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptămână. Starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, anual de către instituția penitenciarului, sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsectizare, cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective. Pe parcursul detenției, conform HG nr. 609 din 29.05.2006, toți deținuții beneficiază lunar de obiecte de igienă personală şi anume: săpun de toaletă, săpun de rufe, pastă de dinți, detergent, aparate de bărbierit ș.a. Toți deținuții beneficiază de o alimentare sănătoasă și echilibrată care să răspundă la nevoile individuale, inclusiv cerințelor religioase, culturale sau de altă natură. Alimentarea deținuților este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006, fiind formată din: crupe în asortiment, pește congelat, carne de pui, ulei vegetal, legume (cartoafe, ceapă, sfeclă de masă, morcov), ouă de găină, slănină, brânză de vaci, lapte, unt, unde Penitenciarul nr.18-Brăneşti dispune de produse alimentare sus nominalizate. La fel în Penitenciarul nr.18-Brănești deținuții beneficiază de asistență medicală calificată. Asistența medicală este

acordată de către șeful serviciului, care este și medic generalist, și de către 4 asistenți medicali. În penitenciar, mai activează un medic stomatolog, angajat pe 0.5 salariu. La fel, în secția medicală este amenajat salonul pentru proceduri ambulatorii. Totodată rezultă, că în perioadele deținerii reclamantului în Penitenciarul nr.18- Brănești, standardele minime de întreținere a condamnaților au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. Capătul plângerii ce ține de perioadele detenției din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le consideră neîntemeiate şi solicită de a fi respinse, din motiv că prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți (are posibilitatea de a se deplasa de la deșteptare până la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deține, poate participa la diferite activități, frecventa biblioteca şi biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secții pentru îmbunătățirea condițiilor) conform raportului. Totodată ține să atragă atenția instanței că Penitenciarul nr.18-Brănești, nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele instituțiilor naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO, astfel acest penitenciar cu certitudine, ținând cont de tipul penitenciarului asigură deținuților minimul necesar. În lumina celor expuse mai sus rezultă, că în perioada deținerii petiționarului în Penitenciarul nr.18-Brănești, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. În temeiul argumentelor prezentate supra, a solicitat respingerea plângerii condamnatului Vieru Vadim *****, ca neîntemeiată.

27. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin.(1) trebuie să conțină datele privind perioada şi locul detenției, precum şi descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu*

depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. Condamnații care au fost deținuți cel puţin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. ***Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale*** *sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.*

28. Potrivit art. 473[4] din Codul de procedură penală: *(3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente (art. 473[4]CPP modificat prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023).*

29. Potrivit art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală, *în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a*

libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Prevederile art.473[2] alin.(2)–(25) şi (5), art.473[3] alin.(3) şi art.473[4] alin.(1)–(5[1]) se aplică în mod corespunzător la examinarea plângerii prevenitului sau a apărătorului acestuia împotriva condițiilor de detenție (art. 385 CPP modificat prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023).

30. În temeiul prevederilor art. 473[2] alin.(3) CPP, *condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

31. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

32. După cum s-a stabilit supra, Vieru Vadim a fost deținut în Penitenciarul nr. 18 – Brănești, pe o perioadă continuă de la 17.07.2023 până în prezent 24.01.2024 (data emiterii încheierii recurate). Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speță, condamnatul Vieru Vadim a contestat perioadele de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 18 – Brănești, iar prima instanță întemeiat a admis solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare în instituțiile penitenciare vizate, constatând că, cererea întrunește condițiile prevăzute de art. 473[2] – 473[4] din Codul de procedură penală.

33. Instanța de recurs ține să menționeze că, CtEDO a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul

trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

34. Contrar criticilor părții recurente, Colegiul penal reține că, prima instanță corect a stabilit că, condamnatul Vieru Vadim s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 18 – Brănești pentru perioada continuă *17.07.2023- 24.01.2024* ce constituie *191 zile*, dispunând corect reducerea pedepsei în privința condamnatului Vieru Vadim cu 1 zi pentru 10 zile de arest în calitate de condamnat, în care acesta a fost deținut în condiții inumane și degradante în instituțiile penitenciare vizate, prin aplicarea prevederilor art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, astfel încât, din termenul pedepsei stabilite lui Vieru Vadim *să se reducă 19 zile pentru perioada în care a avut calitatea de condamnat*, iar în ce privește perioada de 1 zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului suma de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție. Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare nr. 18 – Brănești, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarele vizate, pe perioada de 191 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituției penitenciare enunțate.

35. Colegiul apreciază, remediul aplicat în speța dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar în lipsa unor argumente plauzibile în cererea de recurs, se atestă că, în speță s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenția pentru drepturile omului și a

libertăților fundamentale, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

36. Instanța de recurs respinge argumentul recurentului privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Vieru Vadim i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe, astfel încât, în lipsa acestora, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnat, duc la concluzia că alegațiile din cererea înaintată sunt justificate. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

37. Colegiul penal respinge și argumentul recurentului precum că, judecătorul de instrucție la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederile art.473^4 alin.(5) Codul de procedură penală, ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia ”de perioadă rămasă” se referă la partea neexecutată din pedeapsă şi nu la perioada constatată de către instanță care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv 1 zi pentru deținere în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu au putut fi împărțite la 10, or dispoziția art. 473^4 alin.(5) Codul de procedură penală, expres stipulează că, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

38. Subsecvent, cu referire la condițiile de detenție în **Penitenciarul nr. 18 – Brănești**, membrii CpPT**,** în cadrul Raportului privind vizita de monitorizare efectuată pe data de 11 februarie 2020, au specificat că, în cadrul vizitei Consiliul a identificat un nivel ridicat a relațiilor informate dintre condamnați, cauzate de fenomenul subculturii criminale în Penitenciarul nr. 18 Brănești. Un nivel ridicat a relațiilor informate favorizează intimidarea şi violența condamnaților, în special a celor cu statut informai de aşa-numiți „umiliți” sau cu statut „nedeterminat”, sau care s-au dezis de „legile subculturii criminale”. Nivelul ridicat al relațiilor informale în Penitenciarul nr. 18 Brănești se datorează în opinia membrilor CpPT în mare parte unei combinații de factori: (1) deținuții nu sunt repartizați în camere de tip celulă câte 2-5

persoane, dar în celule mari de tip barac, (2) număr mare de persoane deținute în penitenciar raportat la numărul locurilor disponibile, (3) număr insuficient de supraveghetori/personal raportat la numărul deținuților, (4) posibilitatea de introducere a obiectelor interzise, (5) mecanismul neeficient de intervenții în cazurilor excepționale. Totodată, privitor la condițiile materiale de detenție, Consiliul a remarcat că, majoritatea celulelor sunt friguroase şi se află într-o stare deplorabilă. Multe din ele nu au acces la lumina naturală suficientă pentru a putea citi cu ochiul liber. Plimbarea persoanelor la aer liber are loc doar 1 oră pe zi în boxe special amenajate. Boxele nu au acoperișuri amenajate împotriva precipitaților. Deținuții îşi usucă hainele în încăperile/boxele unde se plimbă, care nu sunt asigurate cu scări şi copertină. Mâncarea nu este diversificată şi nu poate asigura alimentarea dietetică persoanelor care au nevoie de ea. Consiliul nu a identificat un mecanism clar/accesibil de depunere a unei plângeri/petiții şi scrisori în afara Penitenciarului nr. 18 Brănești, în special mecanism care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în penitenciar sau în perioada transportării persoanelor. În instituție are loc o examinare medicală inadecvată la intrare şi ieșire din penitenciar. Există deficiențe în documentarea leziunilor corporale şi evidența persoanelor aflate la greva foamei. Gradul înalt de uzură a dispozitivelor medicale, inclusiv stomatologice. Accesul neacomodat pentru deținuții cu nevoi speciale în sediul serviciului medical. Management nesatisfăcător a activităților medicale şi suprasolicitarea personalului medical, astfel încât, acreditarea serviciilor medicale nu indică nici un progres.

39. Nu în ultimul rând, Colegiul penal consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanții s-au plâns în fața Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

40. Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza *Draniceru c. Moldovei*, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272

este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunțate în cauza *Sisanov c. Moldovei*, şi că el ar putea fi considerat apriori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

41. Colegiul lecturînd textul recursului declarat de către Penitenciarul nr. 18-Brănești, constată că recurentul nu a invocat nici-unul din temeiurile specificate la art. 444 alin. (1) Cod de procedură penală. Or, simplul dezacord al unei părți la proces cu soluția instanței de judecată nu poate servi drept temei pentru casarea unei hotărî legale și întemeiate.

42. Referitor la dezacordul recurentului, cu privire la cuantumul zilelor ce au fost reduse prin aplicarea mecanismului compensatoriu, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită de instanța de fond este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

43. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

44. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

45. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de Penitenciarul nr. 18 – Brănești urmează a fi respins ca nefondat.

46. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 18 – Brănești declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) nr. 21ji-1183/2023 din 24 ianuarie 2024 și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător:	Spoială Alexandru
Judecător	Chiroșca Igor
Judecător	Băbălău Denis